

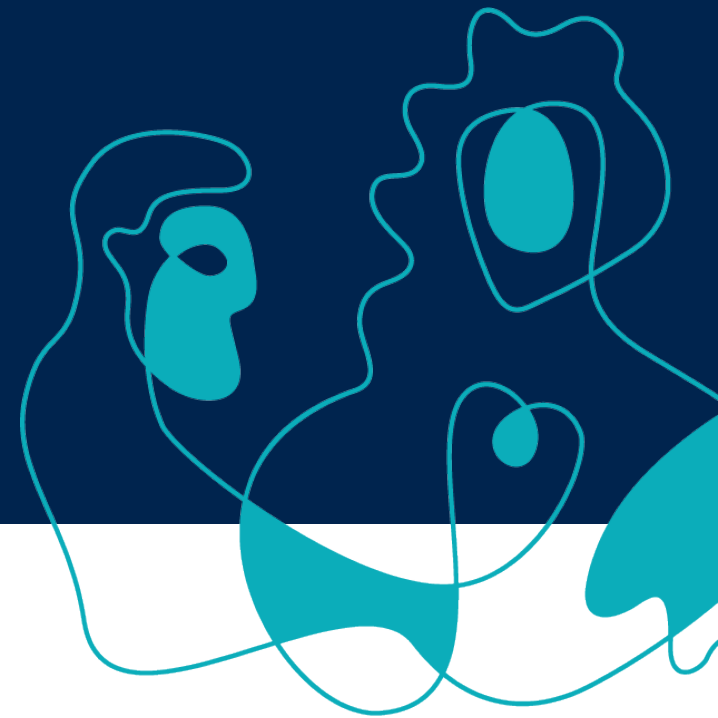
Produksjonstilskudd

Anne Kari Birkeland og Kjellfrid Straume

September 2020

Fylkesmannen i Agder

Innhold

- Kontroll
- Kommentarskriving, endringar og nye opplysningar
- Avkorting
- Gjødslingsplan
- Dyrevelferdssaker
- Vanleg jordbruksproduksjon – husdyr
- Beiteordningane

Risikobasert kontroll

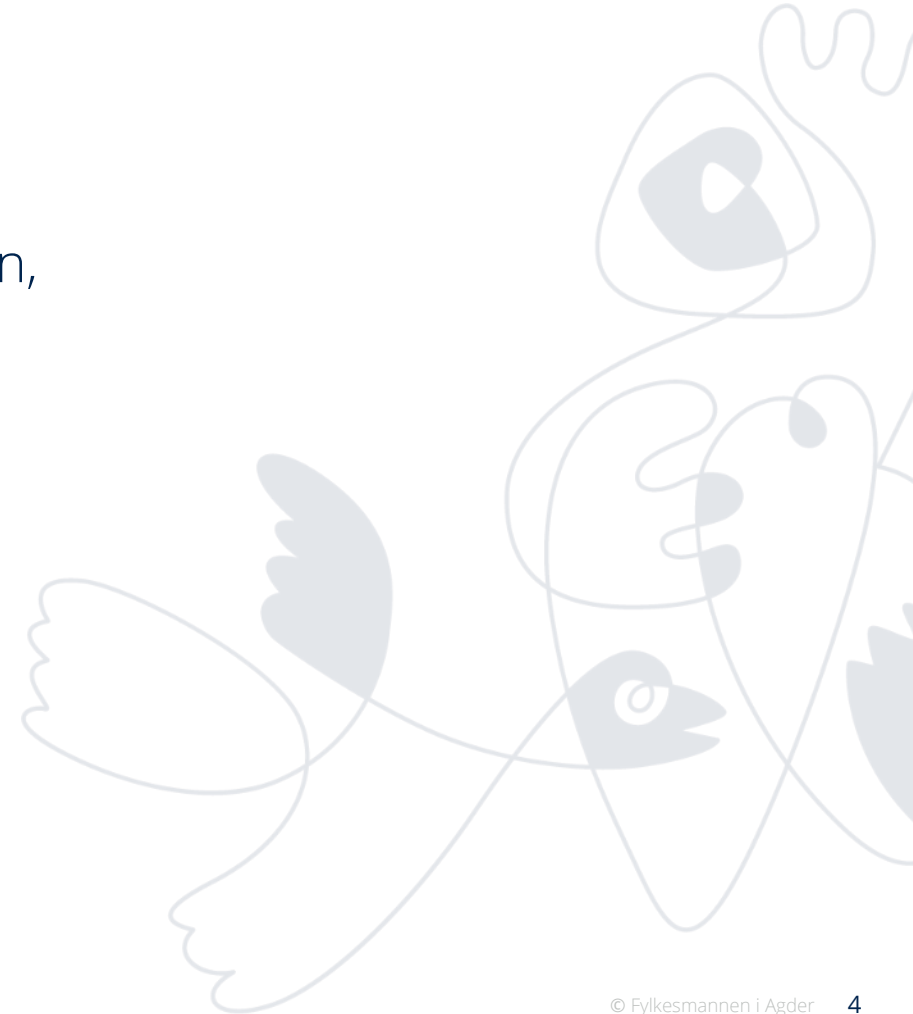
- Minst 10 % av føretaka per år. (Felles landbrukskontor: 10 % av samla søkjarmasse.) (5 % i RMP.)
- Bør kontrollera både del 1 (husdyr, særleg sau) og del 2. (Eit føretak tel berre ein gong i året.)
- Dokumentkontroll eller stadleg kontroll.
- Kommunen kan kontrollera heile eller delar av søknaden – grunngje dette.

Gjennomføring av stadleg kontroll

- Tidspunkt: Etter endringsfrist, helst rett etter.
- Varsel: Sjå rundskriv 2020-8 pkt. 5.5.2 om innhald: Heimel, føremål, kva skal kontrollerast, dokumentasjon, søkjar sine plikter, konsekvensar ved å motsetja seg kontroll, klagerett og rett til å ha med vitne, tidspunkt.
- Kontrollskjema skrivast ut frå søknaden i eStil PT.
- Kontakta Mattilsynet dersom forhold i strid med dyrevelferdslova (t.d. fôring, stell, slaktevevter).

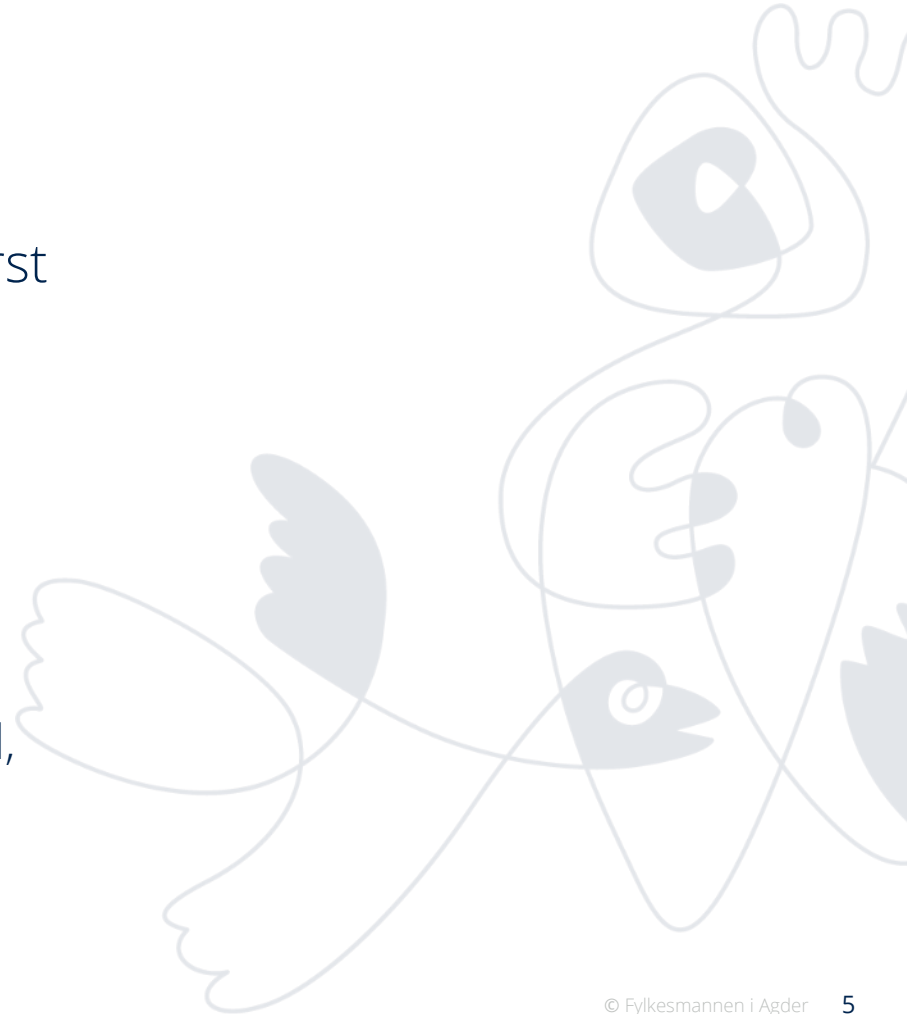

Kommunens kontrollplan

Årleg kontrollplan anbefalt – skriftleg og lagast før saksbehandlinga av søknadsomgangen startar.

- Kva delar av produksjons- og avløysartilskotet har størst risiko i kommunen?
 - Døme: Areal, beite, husdyr, avløysing, grovfôrsal, gjødslingsplan, osv.
- Kva risikoindikatorar skal kommunen vera særleg merksam på?
 - Døme: Erfaringar med føretak frå tidlegare søknadsomgangar, nye søkjarar, meldingar i eStil, manglande samsvar med kontrollgrunnlag (t.d. husdyrregisteret), storleik på tilskotet, osv.

Dokumentera risikobasert utplukk

- Kontrollplanen skal vera styrande for kva som skal kontrollerast og ikkje.
- Minimum: Dokumentera vurderingar som ligg til grunn for utvalet til kontroll.
- Skriftleg grunngjeva kvifor den enkelte søknad er plukka ut til kontroll. Grunngjevinga kan skrivast i eStil PT, t.d. i «Kommentar/dialog». («Notater» i eStil RMP.)

Forvaltningskontrollen av dokumentasjon på risikobasert kontroll i PT

Bakgrunn:

- Riksrevisjonens gjennomgang av ordningen, spesielt med hensyn på dette temaet.
- Tema på tidligere samlinger.
- Kjent at dette løses ulikt.

Resultater/effekter

- Bedre innsikt i kommunenes arbeid og status.
- Litt overrasket over bredden i svar og dokumentasjon.
- Vi ser utfordringer med rundskriv og kommunikasjon mellom forvaltningsnivåene.

Konklusjon:

For stor spredning for å sikre enhetlig forvaltning. Ldir må vurdere hvordan de kommuniserer kravene. FM må være bindeleddet, men uansett sikre et minimumsnivå etter Økonomibestemmelsene.

Dersom anbefalinger og bør-formuleringer i rundskriv ikke følges, må det være alternativ som kan dekke Økonomibestemmelsene. Få kommuner har det.

Avvik eller merknad

Utfordrende siden det var mye grenseland. Hva skal vi oppnå på dette tidspunktet?

Kan risikovurdering dokumenteres?

- Nei: avvik
- Delvis: merknad
- Vanskelig å se en rutine: merknad

Noen fikk ikke merknad, men en anbefaling.

Hva med de andre? Vi anser dokumentasjonen som tilstrekkelig eller god.

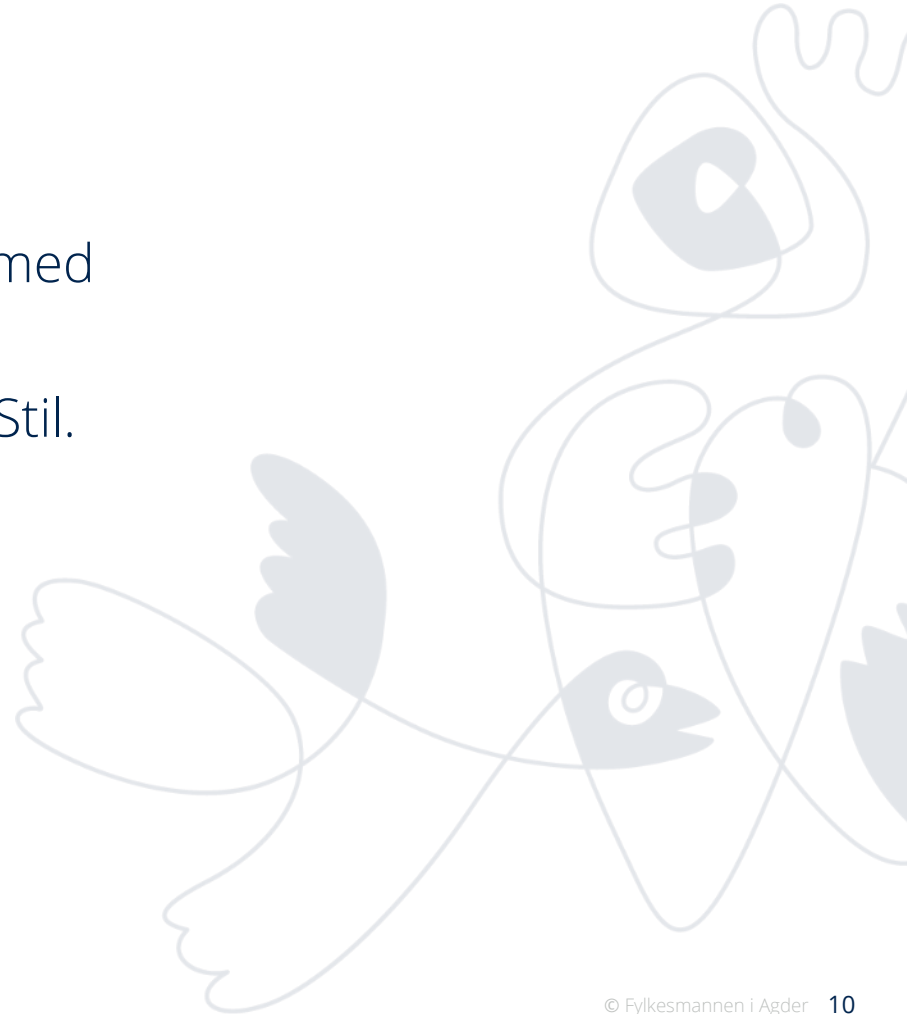

Uavhengig av rundskriv – dekkes økonomibestemmelsene?

- Dokumenterer risikovurdering av PT i 2019 som angir prioriterte områder.
- Begrunner utplukket av foretak som henger sammen med risikovurdering.
- Bevisst tilnærming som notat/dokument og bruk av e-Stil.

Risikobasert kontroll kan ikke være proforma – dokumentasjonen må samlet vise at det gjennomføres.

Kommentarskriving i eStil ved endringar

- dato
- stadleg kontroll, e-post eller telefon
- søkjar eller kommunen som oppdaga feil / tok kontakt
- vurdering av avkorting
- grunngje avkorting eller ingen avkorting

Forklar kva som har hendt!

Endring av søknaden i saksbehandlingen

- Feilopplysning som gir ei lågare utbetaling enn dei faktiske forholda gir grunn for: hovudregel ikkje endra.
- Omkategorisering innan same dyregruppe eller vekstgruppe: berre til ein kode som har lik eller lågare tilskotssats.
- Unntak: f. eks. openberre feilføringar.
- Når startar kommunen saksbehandlinga? Kva om kommunen oppdagar feil i søknader før søkjar sin endringsfrist? Likebehandling!

Nye opplysningar meldt av søkjar etter frist

- Søkjar melder om at noko skal reduserast på søknaden etter endringsfristen (utan at kontroll er varsla): Som oftast greitt å endra.
- Søkjar vil søkja om meir enn det som var ført på før endrings-/etterregistreringsfrist: Fylkesmannen behandlar saker som gjeld dispensasjon frå frist.
- Søknad levert 16.–29. mars og 16.–29. oktober: Trekk på 1000 kr per dag for seint levert søknad.
- eStil RMP: Søkjar kan ikkje endra 16.–29. oktober. Må kontakta kommunen for å kunne endra. Ok ved openberr feilføring.

Avkorting ved regelverksbrudd

- Annet regelverk for jordbruksvirksomhet:
 - *Kan* avkorte, *skal* vurdere.
 - NB! Gjelder ikke lenger for brudd på regelverk om dyrevelferd. Vurder vilkår om vanlig jordbruksproduksjon!
- Gjødslingsplan og journal over plantevernmidler:
 - *Skal* avkorte.

Avkorting ved feilopplysningar

- Kommunen skal alltid vurderer avkorting ved feilopplysningar som ville gitt urettmessig utbetaling av tilskot, t.d. når godkjent areal eller dyretal er mindre enn omsøkt. Kva når fleire har søkt på same eigedom?
- Uavhengig av om maskinelle kontrollar eller andre delar av saksbehandlninga avdekka feilopplysninga.
- Sjeldan aktuelt der søker sjølv melder frå om feil.
- Hugs aktsemdsvurdering i vedtaksbrevet ved avkorting (simpel uaktsamt, grovt uaktsamt, forsettleg).

Spørsmål – avkorting – gjødslingsplan

- Avkorting ved mangelfull gjødslingsplan – kva nivå har kommunen brukt – fortel om konkrete saker.
- Søkjar har svart ja på at han har gjødslingsplan, men den er mangelfull. Avkortar kommunen for feilopplysning?

Foto: Kjellfrid Straume

Avkorting – gjødslingsplan

- 20 % av areal- og kulturlandskapstilskotet dersom ingen plan og har krav til gjødslingsplan.
- Mellom 0 og 20 % dersom mangelfull gjødslingsplan. Skjønsmessig vurdering frå kommunen. (RMP: Kor relevant er gjødslingsplan for aktuelt tilskot?)
- Kryssa ja for gjødslingsplan og kontroll avdekkar ingen plan: Avkorting både for manglande gjødslingsplan (20 %) og for feilopplysning (tilsvarande beløp). Mangelfull plan – feilopplysning dersom kryssa ja.
- Kryssa nei for krav til gjødslingsplan, men har krav: Feilopplysning.
- Manglar plan før ev. fleirårig plan er omsøkt: Avkorting.

Krav til gjødslingsplan

- Regelverk: forskrift om gjødslingsplanlegging og rundskriv 2003/017.
- Alltid årleg plan før kvar vekstsesong for føretak med over 5 GDE. (Kva med beitetid utanfor spreieareal?)
- Kommunen kan etter søknad førehandsgodkjenna fleirårig gjødslingsplan for maks. 5 år for føretak med under 5 GDE. Må leggja gjødslingsplan ved søknaden.
- Kommunen kan gi disp. ved varig gras og < 50 av normgjødsling, ev. for delar av arealet til føretaket.
- Fylkesmannen kan dispensera i særlege tilfelle.

Fleirårig gjødslingsplan

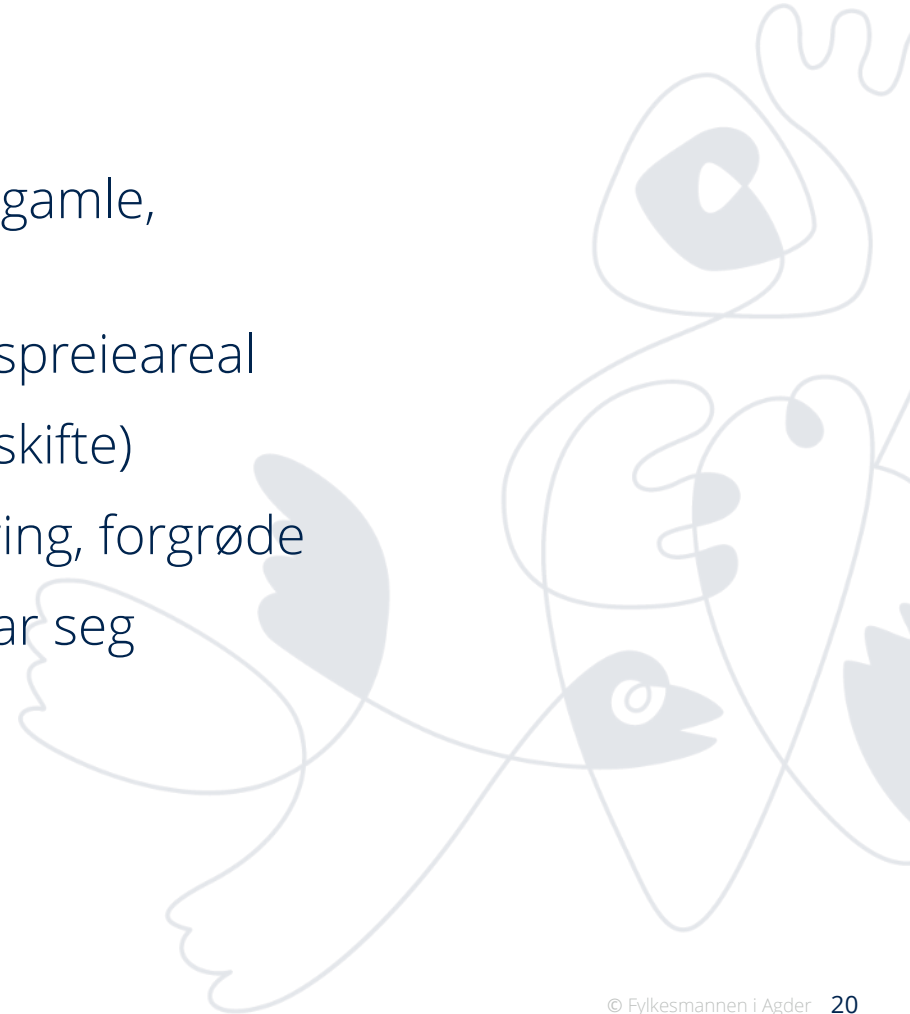
- enkel driftsform, liten variasjon i arealbruken
 - ensidig kornproduksjon med én art
 - frukt- og bærfelt
 - ensidig grasproduksjon med mye varig grasmark
- ekstensiv driftsform
 - < 75 % av normgjødsling
- plan for 2–5 år
- godkjennast under føresetnad av at det ikkje skjer vesentlege driftsendringar i perioden
- vurderer forureiningsfaren
- ev. fleirårig plan for delar av jordbruksarealet

Innholdet i gjødslingsplanen

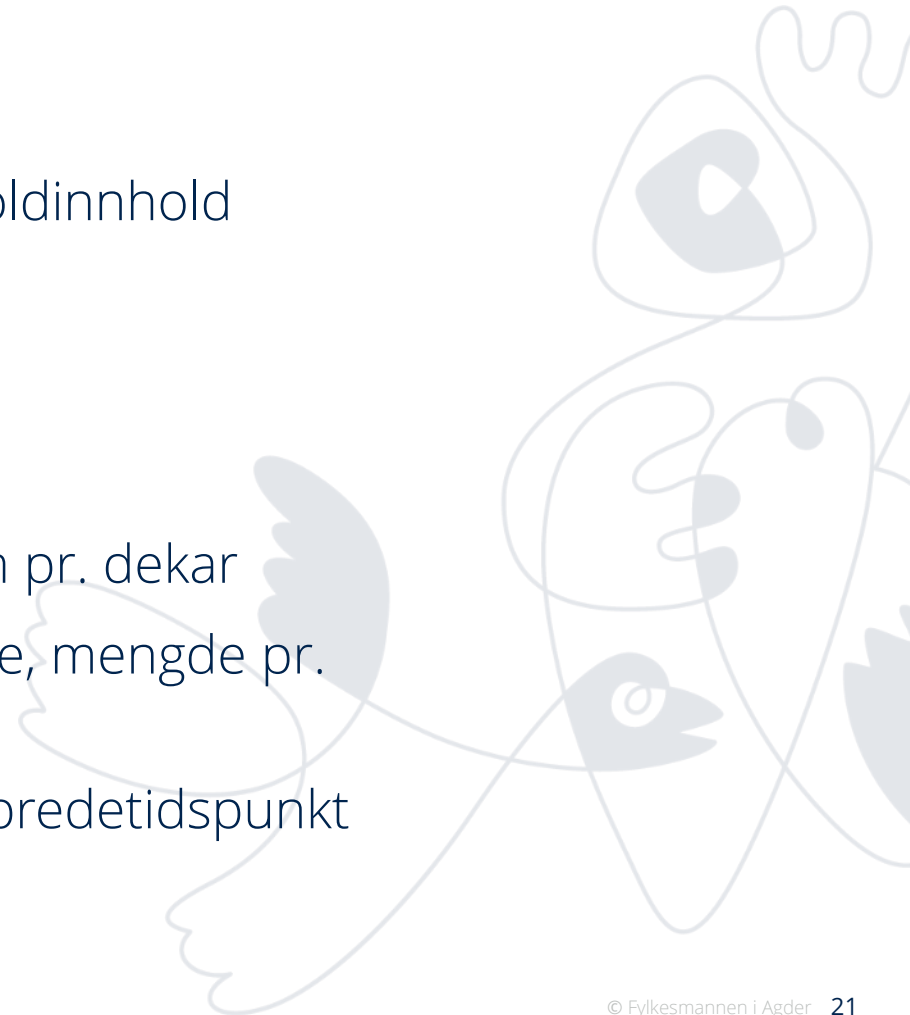
- alt jordbruksareal føretaket disponerer
- representative jordprøver (fagleg skjøn), maks. 8 år gamle, seinast 2. år på ny leigejord
- husdyrgjødsel og ev. slam – forsvarleg mengde, på spreieareal
- kartskisse med skifteinndeling (ingen definisjon på skifte)
- gjødslingsbehov etter jordprøver, vekst, norm, erfaring, forgrøde
- justerast etter behovet dersom vekstforholda endrar seg

Opplysninger for kvart skifte:

- a) jordbruksareal i dekar
- b) jordart og jordanalyser for pH, fosfor, kalium og moldinnhold
- c) fôrgrøde
- d) årets vekst
- e) forventet avlingsnivå pr. dekar
- f) årets gjødslingsbehov for nitrogen, fosfor og kalium pr. dekar
- g) husdyrgjødsel, slam og annen organisk gjødsel: type, mengde pr. dekar og antatt spredetidspunkt
- h) mineralgjødsel: type, mengde pr. dekar og antatt spredetidspunkt

Spesielt om dyrevelferdssaker

[Avtale](#) mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen, oppdaterte rutiner 19.06.2020

- Vurdere «vanlig jordbruksproduksjon», ikke avkorting
- Presiseringer om utveksling av informasjon

Oppfølging av melding fra MT

3. Formell melding og kopi av vedtak fra Mattilsynet om:

- a) forbud mot hold av dyr
- b) hel eller delvis avvikling av dyrehold
- c) kronisk dårlige dyrehold
- d) alvorlig vanskjøtsel av dyr

- f) brudd på krav om mosjon på beite for storfe
- g) dispensasjon fra krav om mosjon på beite for storfe

Punkt a) – d):

Vurder etter § 2 i PT-forskriften om vanlig jordbruksproduksjon.

Punkt f) – g):

Vurder beitetilskudd.

Vurdering ved brudd på dyrevelferdsregelverket

Rundskriv 2020-7 kap. 2.3.2.2:

- Spørsmål om foretaket driver i tråd med grunnvilkåret om vanlig jordbruksproduksjon, må vurderes i alvorlige saker.
- Ved tvil om «vanlig jordbruksproduksjon»:
 - Sjekk med MT om saken er omfattet av avtalens punkt 3 a – d.
 - Vurder også produksjonsomfang.
- Det enkelte dyreslaget må vurderes for seg.
- Vurderingen skal være skriftlig i vedtaksbrevet.

Utvexling av informasjon

Mattilsynet

Saker under rutinen punkt 3

- Informere tidligst mulig
 - Muntlig, e-post eller brev
- Varsel om vedtak samtidig som til part i saken
- Formell melding når vedtak er fattet
- Melding om saker som endres etter klage/i retten
- Både kommunen og Fylkesmannen

Landbruksforvaltningen

Informere MT om utfall av meldinger

- Eks. kopi av vedtaksbrev
- I alle saker enten reaksjon eller ikke i utbetalingen

Status saker om dyrevelferd 2019

4 kjente saker:

- 1 aktivitetsforbud produksjonsdyr og hest
- 1 aktivitetsforbud sau og brudd på mosjonskrav storfe
- 1 avikling sauehold
- 1 delvis avikling storfe

Avkorting i de tre første sakene. Den siste gjaldt et mindre antall dyr i et ikke godkjent husdyrrom.

Status saker om dyrevelferd 2020

Ingen nye saker til Fylkesmannen
Hva med kommunene?

Vanlig jordbruksproduksjon

Grunnvilkår for hver produksjon.

Vurdering:

- jordbruksfaglig skjønn
- god agronomisk praksis og godt husdyrhold
- næringsmessig preg
 - Leveransene skal stå i samsvar med antall dyr og størrelse på areal.

Sjekk varsel- og informasjonsmeldinger og kommenter i eStil PT!

Sau

– indikatorer på lav produksjon

Foto: Kjellfrid Straume

- antall lam per søye ligger vesentlig under landsgjennomsnittet fra Sauekontrollen for den aktuelle sauerasen
- slaktevekten på under 70 % av gjennomsnittet for rasen

Faktorer i vurderingen

- rase
- om førsteårslam pares
- sykdom, rovdyr
- antall påsettlam, nyoppstarta produksjon, oppbygging av besetning
- livdyrsalg
- salg av ull og skinnfeller

Terskelverdier for eksterne kontroller vanlig jordbruksproduksjon

- Antall lammeslakt/søye tar utgangspunkt i tall hentet fra [Sauekontrollen](#) året før aktuell søknadsomgang, korrigert for 25 % påsett. Varsel ved mindre enn 50 %.
- Gjennomsnittlig slaktevekt tar utgangspunkt i tall hentet fra Leveransedatabasen for slakt året før aktuell søknadsomgang. Varsel ved mindre enn 70 %.
- Tall for gjennomsnittlig avdrått per årsku fremgår av Tines «Statistikksamling fra Ku- og Geitekontrollen». Varsel ved mindre enn 50 %.

Søknadsomgang	Antall lammeslakt per søye er lavt	Gjennomsnittlig slaktevekt på lam er lav	Avdrått per melkeku er lav	Avdrått per melkegeit er lav
2017	< 0,91 lam/søye	< 13,7 kg	< 3 800 liter	< 370 liter
2018	< 0,91 lam/søye	< 13,7 kg	< 3 800 liter	< 370 liter
2019	< 0,88 lam/søye	< 12,8 kg	< 3 900 liter	< 340 liter

Dyr på beite

- **Beitetilskudd:** Hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket til dyret skjer ved beiting i minimum 12 uker i sone 5–7.
- **Utmarksbeitetilskudd:** Tilfredsstillende beitemuligheter – hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket til dyret skjer ved beiting i utmark i minimum 5 uker.
- Vurdere sannsynligheten av at dyrene oppfyller kravene:
 - Antall dyr per daa?
 - Melkekyr på utmarksbeite?
 - Beiterregistreringer, jf. erstatningssøknadene i 2018.

Presisering om beitetilskuddet

Rundskriv 2020-7 kap. 3.7:

- Beitearealet må ha tilfredsstillende beitemuligheter for det antall dyr som beiter der.
- Eksempel: Dersom det går 50 storfe på et beiteareal som bare er stort nok til å dekke et grovfôropptak til 10 storfe, kan det ikke innvilges beitetilskudd til noen av dyrene som har gått på det aktuelle beitet.

Se også vår nettside om beitetilskuddene i PT.

<https://www.fylkesmannen.no/agder/Landbruk-og-mat/Tilskudd-innen-jordbruk-og-skogbruk/beitetilskuddene-i-produksjonstilskudd/>

Eksempel på beregning:

Antall dyr	50	kyr		
Minimum beitetid	12	uker		
Grovfôropptak	7,5	FEm/dag		
Totalt grovfôropptak	31 500	FEm	kyr*uker*7*7,5	
Minimum beiteopptak	15 750	FEm	tot. grovfôropptak/2	
Antall daa beite	25	40	60	100
FEm/daa	630	394	263	158

Beitekapasitet i utmark. Viktig å finna rett beitetrykk

Yngve Rekdal, NIBIO

Mål: God tilvekst på kalven og å ta vare på beitet for framtida

Beitekapasitet for dyr (samla tal sleppte dyr) på utmarksbeite med eit fôrbehov på 1 f.e. (sau) og 5 f.e. (storfe) per dag. Tabellen er bearbeidd etter Tveitnes (1949).

Fôropptak per dag	Beitekvalitet	Dyr per km ²	Dekar per dyr
1,0 f.e. (sau)	Mindre godt beite	33 - 54	30 - 19
	Godt beite	55 - 76	18 - 13
	Svært godt beite	77 - 108	13 - 9
5,0 f.e. (storfe) (NRF-kviger)	Mindre godt beite	7 - 11	150 - 95
	Godt beite	11 - 15	90 - 65
	Svært godt beite	15 - 22	65 - 45